

120 let hasičského sboru v Břežanech

**Sbor dobrovolných hasičů
v Břežanech byl založen
12. ledna 1896.**

O okolnostech informuje příspěvek neznámého autora, otištěný 17. března 1896 v Plzeňských listech. „Letos na začátku roku za pomoci nového správce školy p. Aloise Gutha, zřízen zde byl sbor dobrovolných hasičů, k němuž přihlášeno 58 členů. Dne 1. února pořádán byl ples na pořízení hasičského nářadí, který skvěle se vydařil, neboť příjem činil 76 zlatých 15 krejcarů a čistý výnos 47 zlatých 62 krejcarů. Zábava byla přátelská, nenucená a trvala až do bílého dne.“ První schůze sboru po schválení stanov pražským místodržitelstvím se konala 1. března 1896.

Za funkcionáře sboru byli zvoleni: předsedou rolník František Seidl, velitelem učitel Alois Guth, náměstkem velitele rolník Cyril Franěk. Do výboru byli zvoleni: František Volráb, František Blecha, Vavřinec Janů, Václav Král, Cyril Slabý, Václav Seidl, František Čech, František Josef Blecha a Štěpán Plaček. Sbor ihned přistoupil za člena kralovické hasičské župy (hasičské župy byly předchůdkyněmi dnešních okresních sdružení).

Snaha o protipožární prevenci a účinný boj s vypuknuvším požárem ale existovala v Břežanech už před založením hasičského sboru. Na základě pokrokového Řádu hašení ohně pro kraje české z roku 1785 se obce začaly vybavovat hasičským nářadím a zavádět preventivní protipožární opatření včetně pravidelného vymetání komínů anebo vysazování vysokých a hustě olistěných stromů v prolukách mezi budovami. Vysoké a husté koruny stromů, zejména ořešáků, sloužily jako účinná bariéra proti šíření ohně. Hasičskou výzbroj, předepisovanou řádem, tvořily hlavně jednoduché koše na vodu (zhotovené ze slámy a vysmolené), žebříky, strhovací háky, popřípadě ruční stříkačka.

K prvnímu ostrému zásahu s novou stříkačkou hasiči vyjeli v roce 1939 na Hedecko, kde blesk zapálil stoh slámy. Jak poznamenává sborová kniha zápisů, stříkačka se při své premiéře výborně osvědčila. Stříkačka se přezdívalo „Šmejka“ a zpočátku ji k ohni a na cvičení dopravovala koňská přípraha, později traktor. Stříkačku „Šmejku“ nahradil později stroj DS16, v současnosti sbor používá motorovou stříkačku PS12.

Při svém založení v roce 1896 měl sbor 58 členů, v roce 1939 třicet, z toho 24 činných. Samaritánský (zdravotnický) odbor byl tříčlenný. V současnosti (stav k 31. 5. 2016) má Sbor dobrovolných hasičů v Břežanech celkem 39 členů, z toho sedm členek ženského družstva, založeného v roce 2016. Starostou sboru je Václav Kopta, velitelem František Slabý, strojníkem Stanislav Novák a pokladníkem Karel Zbírál.

Hasičský sbor je nejstarším činným spolkem v obci. Existuje nepřetržitě už 120 let. Svou činnost neomezuje pouze na oblast hasičství, nýbrž je už od svého vzniku i jedním z hlavních kulturních činitelů v obci. V minulosti pořádal hojně navštěvované plesy, Masarykovu vatru či vzpomínkové hranice u příležitosti upálení mistra Jana Husa, v současnosti se podílí na organizaci řady akcí, zejména pro děti.

Text zpracovali: Roman Hartl,
Karolína Šnajdrová, Pavel Škrle
Grafika: Roman Hartl

5

Navštivte



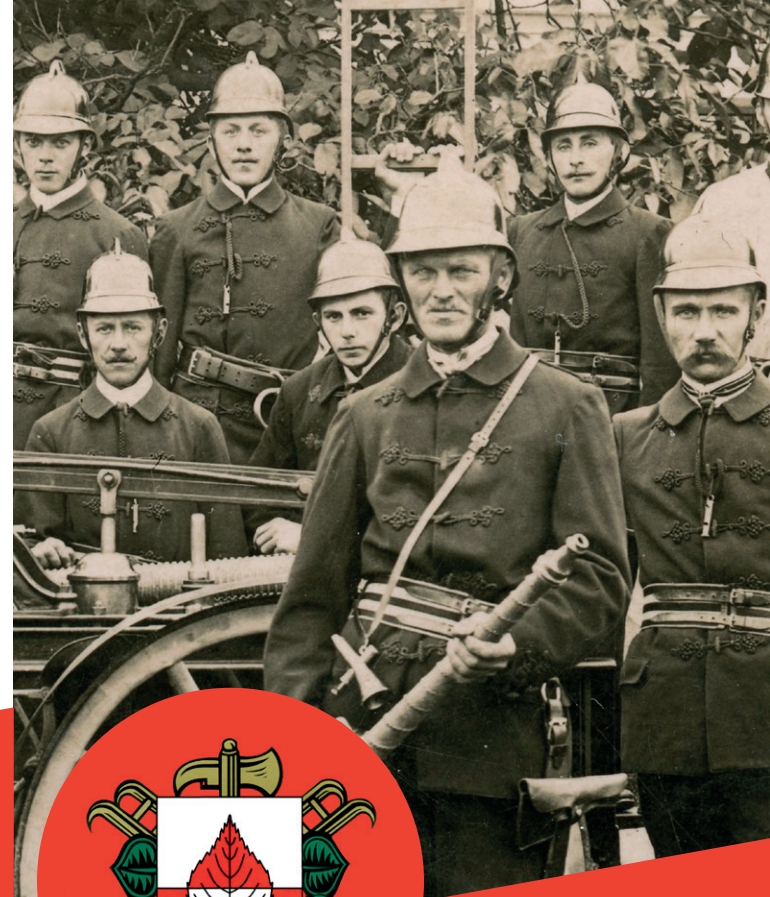
Špejchar v Břežanech

Expozice o historii obce - Hedčané, archeologie, štola železného dolu, škola, spolky, zemědělství, dotyková obrazovka s databází historických dokumentů...

Expozici můžete navštívit celoročně po domluvě na ☎ 724 187 483, případně 724 858 103, 604 824 722

Břežanskou vlastivědnou stezku

Navazuje na expozici ve Špejcharu - historie, zajímavosti, památky, lidové zvyky, pověsti, příběhy...
Délka 2,5 km, 4 zastavení. Začátek u Špejcharu.



120 let hasičského sboru v Břežanech 1896-2016



Po vystavení špejcharu v horní části brežanské návsi (kolem roku 1830) byla obecní hasičská výzbroj uložena právě zde. Jednalo se o háky, žebříky a koše. V polovině osmdesátých let 19. století odkoupily Břežany za 335 zlatých starou vozovou stříkačku, pořízenou před rokem 1848 společným nákladem všech obcí panství Chříč, tedy i Břežan. Jednalo se o těžkopádný a nemotorný stroj s malým výkonem a namáhavou obsluhou. Před vznikem sboru se stříkačka zúčastnila například hašení rozsáhlého požáru usedlosti Josefa Caithamla v Čisté v dubnu 1885. Po založení sboru poprvé vyjela k požáru 5. února 1897, kdy z neopatrnosti vyhořela brežanská obecní kovárna (čp. 35). Byl to zároveň vůbec první požár, u kterého brežanští hasiči zasáhli. První brežanská stříkačka se dochovala až do současnosti, je umístěna v Muzeu severního Plzeňska v Mariánské Týnici, kde patří k nejcenějším exponátům.

Za starosty Františka Fraňka v roce 1897 pořídila obec hasičskému sboru moderní stříkačku od renomovaného výrobce hasičské techniky, firmy R. A. Smekal. Smekalova stříkačka byla lehčí

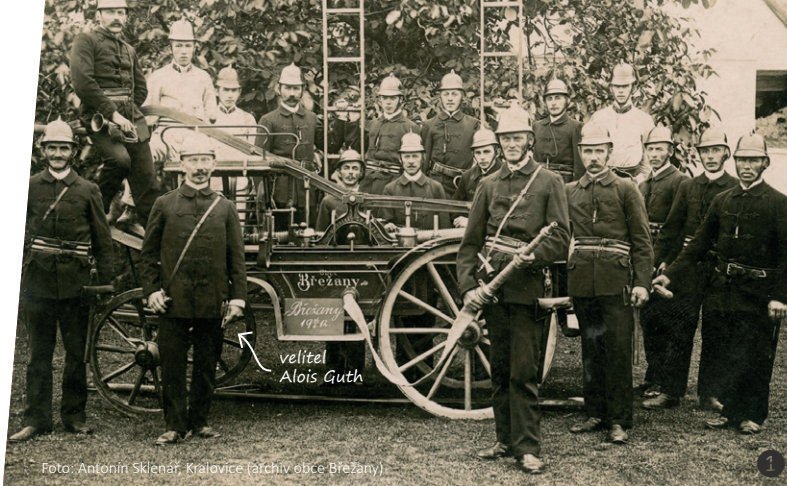


Foto: Antonín Sklenář, Kralovice (archiv obce Břežany)



Foto: Muzeum a galerie severního Plzeňska

- 1 Břežanští hasiči se stříkačkou Smekal v roce 1912
- 2 První brežanská stříkačka v expozici muzea v Mariánské Týnici
- 3 Požár stodoly na Hedecku v roce 1978
- 4 Hasičský sbor v Břežanech v roce 2016

Výraznou osobností hasičského sboru v Břežanech v prvním období jeho existence se stal učitel **Alois Guth**. V letech 1895–1924, tedy devětadvacet let, působil jako správce, respektive řídící učitel obecné školy v Břežanech. V hasičském hnutí se horlivě angažoval už před příchodem do Břežan (jeho předchodcem působícím byl Potvorov), a sice od roku 1888, jak čteme v jeho medailonku, otištěném v regionálním Vlastivědném sborníku v prosinci 1930 u příležitosti jeho sedmdesátých narozenin. Alois Guth (1860–1944) byl nejen funkcionářem brežanského sboru, ale i dlouholetým starostou kralovické hasičské župy (od roku 1921; ve stejném roce se v Břežanech konal župní sjezd) a funkcionářem řady dalších spolků v Břežanech a ve své rodné Čisté, mimo jiné prvním pokladníkem kempelický v Břežanech, předsedou včelařského spolku v Čisté či předsedou červeného kříže a českobratrské církve tamtéž. Stál i u zrodu dalších hasičských sborů. Dlouhá léta vedl kroniku obce Břežany. V roce 1904 uspořádal Památník na oslavu dvacetiletého trvání hasičské župy kralovické a uspořádal též Památník na oslavu čtvrt stoleté činnosti dobrovolného sboru hasičského v městě Čisté, vydaný o dva roky dříve. V roce 1935 sepsal pro ročenku kempelický v Břežanech dějiny obce, ve kterých věnoval několik pochvalných slov i hasičskému sboru. Mimo jiné podotkl, že „svým řádným výcvikem zdolal již mnoho místních požárů, čímž zachránil značné jmění své obci“.



Alois Guth



Foto: Státní okresní archiv Rakovník



Foto: Marie Moravcová

a výkonnější, ovšem i její podstatou stále ještě byla ruční pumpa, jejíž obsluha vyžadovala šest párů silných lidských rukou. Poprvé hasiči upotřebili novou stříkačku 30. června 1899 při požáru domu Marie Blechové (čp. 7) v Břežanech. Požár způsobil blesk. Do hašení zasáhla i stará stříkačka.

Stará stříkačka odvedla dobrou službu i při velkém požáru 1. května 1907, při kterém z neznámé příčiny vyhořelo pět budov v sousedství místní školy, z toho dvě obytná stavení (požár postihl čp. 41, 31 a 30). Školní budova zůstala požárem nedotčena, bezpochyby i díky preciznímu vrchnímu velení Aloise Gutha, velitele brežanského sboru (a řídícího učitele místní školy). Do hašení se zapojilo celkem sedm stříkaček (Břežany, Kozlany, Šípy, Čistá, Kralovice, Slatina).

V prvních třiceti letech své existence vyjeli brežanští hasiči k celkem šestadvaceti požárům, z toho k devíti přímo v Bře-

žanech. Za stejné období provedli 380 cvičení, tzn. zhruba jedno měsíčně. První veřejné cvičení absolvovali 10. června 1900 při 15. župním sjezdu doma v Břežanech.

V roce 1931 znepokojila Břežany série žhářských útoků, z nichž většinu se naštěstí podařilo uhasit v zárodku, několik případů se však bez zásahu hasičů neobešlo. Ohně zakládala třicetiletá choromyslná žena. Byla odhalena náhodou. Začátkem roku 1932 byla zatčena za krádež husy a při výsledku se doznala i k zakládání škodných požárů.

Motorové stříkačky se sbor dočkal až v roce 1939, kdy se po dlouhém stáří odhodlal ke koupi stroje osvědčené značky R. A. Smekal za třicet tisíc korun. Jelikož nastřádaná částka pokrývala jen třetinu pořizovací ceny, musel sbor sáhnout po patnáctitisícové půjčce z místní kempelický. Čtyřmi tisíci přispěla sboru Zemská hasičská jednota.